

---

40 jaar Geologische Activiteiten

Op 3 april 1970 werd de Stichting Geologische Activiteiten opgericht, met statutair als doel: het stimuleren van de belangstelling voor-, de studie van en de zelfwerkzaamheid op het gebied van de geologie en mineralogie. Maar in de voorgeschiedenis van GEA is nog een ander jaartal belangrijk: 1963, toen op een herfstige middag, in het museum van het Geologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam, Piet Stemvers en Wim de Vries elkaar ontmoetten. Wim, nog student, en Piet, beginnend geologie-amateur, lagen elkaar, en zo ontstond al gauw een samenwerking, waarin de tomeloze nieuwsgierigheid van de een en de even gedreven neiging tot kennisoverdracht van de ander elkaar aanvulden. Omdat er een brede belangstelling bij een groep gelijkgestemden bestond, en ook andere jonge geologen werden aangetrokken, was een nieuw elan ontstaan om door lezingen, cursussen, excursies de geologie te verbreiden.

Toen jaren later GEA ontstond maakte deze een vliegende start. Motoren waren enthousiaste bestuursleden en prettige mogelijkheden om in de natuur fossielen en mineralen te vinden of deze op de GEA-beurs aan te schaffen. De auto om op zoek te gaan werd voor velen een bereikbare droom en de ivoren torens van de diverse geologische instituten werden toegankelijk. Onze Gea's stonden vol zaken die in de Nederlandstalige literatuur voor amateurs nog nooit aan de orde waren geweest. De Eifel, de Ardennen, de Boulonnais, Daméry – 'nog nooit van gehoord' – werden geologische paradijzen voor velen. Het aantal donateurs groeide boven verwachting: begin jaren '80 waren er ruim 4000 begunstigers.

De organisatie breidde zich snel uit. Al vanaf het begin waren er twee GEA-beurzen per jaar, lange tijd gehouden in Marcanti en zo druk bezocht, dat 'je over de hoofden lopen kon'. De eerste 40 werden georganiseerd door Jan van den Berg en zijn groep, de volgende 40 (inmiddels omgedoopt tot Geologische Evenement Amsterdam) hadden Herman van Dennebroek tot coördinator en Ruud van der Brugge als administrateur, en dan nog de ongenoemde velen voor de uitvoering van het omvangrijke gebeuren.

Vele kringen werden opgericht – sommige losten weer op, andere bleven en bloeiden, maar allemaal droegen ze de geologie in het vaandel en hielden ze lezingen, cursussen, excursies, met werkgroepen voor de specialisten.

Ook de landelijke stichting heeft altijd werkgroepen gefaciliteerd. En dat alles was het werk van vrijwilligers. Er zijn er steeds ongeveer honderd die een staffunctie vervullen, maar hun totale aantal moet in de loop van de jaren veelvouden daarvan zijn geweest. Ook bestuursleden kwamen en gingen. Oprichter en voorzitter tot 2007, Piet Stemvers, is ons helaas in 2008 overleden. Andere namen uit de beginperiode zijn nog steeds aan het heden gekoppeld, zoals Bob van Lubeck (in diverse bestuurlijke functies), sinds 1970; Rob Meijer (Kring Kennemerland) sinds 1971; Henny Coomans (edelstenen), 1973; Herman van Dennebroek (in diverse functies) 1974; Frits Doornekamp (Kring Zuidoost-Nederland) 1976.

Ons aller Gea beleeft, na een korte periode als periodiek van de afdeling Amsterdam van de Nederlandse Geologische Vereniging (1968-'69), inmiddels jaargang 43. Samen met extra nummers als Lapidarie en Brachiopoden zijn dat 168 Gea's. Elk Gea-kind met zijn eigen sores en problemen, maar alle steeds gedragen door de aandacht en hang tot kennisoverdracht van de auteurs, de hulp van adviseurs en de volharding en het geduld van de Gea-staf.

Zonder auteurs geen Gea's. Bepaald zonder schrijvers zijn we nooit geweest. 277 namen, van Van Aaken tot Zwaan, staan vermeld in de kolom Auteurs van de Gea-index op onze website. Sommigen waren bijzonder productief: de zeven die meer dan 30 artikelen scoorden waren ondergetekende (86x); Piet Stemvers, 61x; Wilfred Moorer, 47x; Hans van Diggelen, 43x; Ernst Burke, 42x; Wim de Vries, 37x; en Garnt Zuidema, 34x.

De onderdelen Geologie, Mineralogie, Paleontologie werden uiteraard het meest frequent behandeld, maar ook onderwerpen uit landen en regio's leveren veel hits, zoals Frankrijk: 92; Duitsland: 72; Nederland: 58 ....

In 40 jaar is er veel gebeurd en veel veranderd. Maar al die jaren is eigenlijk de opzet en programmering van Stichting GEA vrij constant gebleven. GEA-beurs werd Geologisch Evenement Amsterdam, kringen bleven kringen, evenals de werkgroepen, de onvolprezen GEA-Boekenservice bleef bestelde Gea's versturen. Ook het GEA-vindplaatsenarchief is er nog, zij het gedigitaliseerd. Betrekkelijk nieuw is wel onze website: www.gea-geologie.nl, waarin GEA zich profileert.

Zonder de computer zouden ook GEA, G.E.A. en Gea nu ondenkbaar zijn. Sinds december 1987, toen de eerste op de PC gewrochte Gea verscheen, werden de technische mogelijkheden steeds geavanceerder en werd kleurendruk de gewoonte van de wereld. En dat bij een helaas dalend aantal donateurs, want die tendens – zo algemeen bij vele culturele organisaties – is onmiskenbaar.

Wat in de beginjaren van onze geologische activiteiten nog een utopia was: de toegang tot de geologische wetenschap voor belangstellenden, en dat in onze eigen taal, wordt inmiddels ook door vele publicaties in de pers en op internet gerealiseerd.

Maar juist door Internet gaat de vele in Gea geïnvesteerde kennis niet verloren! Een grote verandering is in zicht nu binnenkort Gea, evenals Grondboor en Hamer van de NGV, wordt opgenomen in de repository van Naturalis. Dit betekent, dat de Gea-artikelen (die momenteel vanaf het begin gescand zijn) op internet beschikbaar komen en dan kunnen worden opgeroepen. Ook via onze eigen website zal toegang tot de repository mogelijk worden.

'Wie schrijft – die blijft'. Dat wordt nu wel heel letterlijk. En dat is wel wat anders dan in 1970, toen de wil tot communicatie er wel al was, maar de daad nog moest beginnen.

Joke Stemvers-van Bommel

Afb. 1. .... als een kind zo blij met een mammoetbot (1971).

Afb. 2. Duizenden Gea-nummers gingen er tijdens de 40 GEA-beurzen en 40 Geologisch Evenementen over de tafel.

Afb. 3. Petrologie-adviseur Kees Majier in zijn element tijdens een Metamorfose-excursie van de Werkgroep Optische Petrologie in de Ardennen (1994).

Afb. 4. De stereomicroscopie is het middel om tot de mineralen en gesteenten door te dringen. Altijd waren en zijn er demonstraties tijdens een Geologisch Evenement in Amsterdam geweest. In 1990 stonden er 10 stereomicroscopen op een rij!

Afb. 5. Werkgroep Zand tijdens een samenkomst in het TNO-gebouw in Utrecht, onder het toezien van geoloog W.A.J. van Waterschoot van der Gracht, geschilderd door zijn dochter Giselle d'Ailly – van Waterschoot van der Gracht.